Happy Days Are Here Again? --- Moshe J. Yeres myeres@torontotorah.com

This Shiur is dedicated by Brian and Robbie Schwartz in honour of our children and grandchildren Today's event is dedicated in memory of Ben Lax z"l, דב בן מרדכי ז"ל, by Michael and Marsha Lax

I --- Mitzvah of Simchat Yom Tov

1. Talmud Bavli Pesachim 109 a

ַתָּנוּ רַבָּנַן: חַיָּיב אָדָם לְשַׂמֵּחַ בָּנָיו וּבְנֵי בֵּיתוֹ בָּרֶגֶל, שֶׁנָּאֱמַר: ״וְשְּׁמַחְתָּ בְּחַגֶּך״. בַּמֶּה מְשַׂמְּחָם — בְּיַיִן . רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲנָשִׁים בָּרָאוּי לָהֶם - בְּיַיִן. וְנָשִׁים בְּמַאי? תָּנִי רַב יוֹסֵף: בְּבָבֶל - בְּבִּגְדִי צִבְעוֹנִין, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - בְּבִגְדִי בּשׁתוּ מגוֹהצִין . פּשׁתוּ מגוֹהצִין .

תַּנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָשׁ קַיִּים אֵין שִׁמְחָה אֶלָּא בְּבָשָׂר, שֶׁנֶּאֱמֵר: ״וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָׁם וְשָּׁמַחְתָּ לְבְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךּ", וְעַכְשָׁיו שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָשׁ קַיִּים, אֵין שִׁמְחָה אֶלָּא בְּיֵין, שֶׁנֶּאֱמֵר: ״וְיִין יְשַׁמַח לְבַב אֱנוֹש״.

The Sages taught: A man is obligated to gladden his children and the members of his household on a Festival, as it is stated: "And you shall rejoice on your Festival, you, and your son, and your daughter, and your manservant, and your maidservant, and the Levite, and the stranger, and the fatherless, and the widow that are within your gates" (Deuteronomy 16:14). With what should one make them rejoice? With wine.

Rabbi Yehuda says: One should enable each member of his household to rejoice with an item that pleases them, men with what is fit for them and women with what is fit for them. Rabbi Yehuda elaborates: Men with what is fit for them, i.e., with wine. And as for the women, with what should one cause them to rejoice? Rav Yosef teaches: One should delight them with new clothes, in Babylonia with colored clothes and in Eretz Yisrael with the pressed linen clothes that are manufactured there.

It was taught in a *baraita* that Rabbi Yehuda ben Beteira says: When the Temple is standing, rejoicing is only through the eating of sacrificial meat, as it is stated: "And you shall sacrifice peace-offerings and you shall eat there and you shall rejoice before the Lord your God" (Deuteronomy 27:7). And now that the Temple is not standing and one cannot eat sacrificial meat, he can fulfill the mitzva of rejoicing on a Festival only by drinking wine, as it is stated: "And wine that gladdens the heart of man" (Psalms 104:15).

2. Talmud Bavli Moed Kattan 14 b

וָהָא כֹּהֶן גָּדוֹל דְּכֶֹּל הַשְּׁנָה כָּרְגֵל לְכוּלֵי עַלְמָא דָמֵי דְּתְנַן כֹּהֶן גַּדוֹל בְּכַיֶּל הַשְּׁנָה כָּרְגֵל לְכוּלֵי עַלְמָא דָמֵי דְתְנַן כֹּהֶן גַּדוֹל בְּכַיֶּל הַשְּׁנָה כֹּרְגֵל לְכוּלֵי עַלְמָא

And the status of the High Priest during the entire year is like that of everyone on a Festival, as we learned in a mishna (*Horayot* 12b): The High Priest sacrifices animals when he has the status of an acute mourner, i.e., before the burial of a close relative who died, but he may not eat of the offering.

3. Rambam Laws of Kilayim 10;32

פֿהַנִים שֶׁלְבְשׁוּ בִּגְדֵי כְּהַנָּה שֶׁלֹא בִּשְׁעַת עֲבוֹדָה אֲפִלוּ בַּמִּקְדָּשׁ לוֹקִין מִפְּנֵי הָאַבְנֵט שֶׁהוּא כִּלְאַיִם וְלֹא הַתְּרוּ בּוֹ אֶלֶא בִּשְׁעַת עֲבוֹדָה שֶׁהִיא מצות עשה כציצית:

When priests wear their priestly garments when they are not performing service even though they are in the Temple, they are liable for lashes because the sash contains *kilayim* and license to wear it was granted only while performing service, for that is a positive commandment like *tzitzit*.

4. Raavad

כהנים שלבשו בגדי כהונה וכו .'א"א טעה בזה שהרי אמרו ביומא בפרק בא לו כהן גדול במקדש אפילו שלא בשעת עבודה מותר ומאי דקאמר (נמי) מפני האבנט שהוא כלאים אינו דאטו חושן ואפוד מי לית בהו כלאים:

5. Talmud Bavli Sanhedrin 18a

מתני' **כהן** גדול .....מת לו מת אינו יוצא אחר המטה אלא הן נכסין והוא נגלה הן נגלין והוא נכסה ויוצא עמהן עד פתח שער העיר דברי ר"מ; רבי יהודה אומר אינו יוצא מן המקדש משום שנאמר (ויקרא כא, יב) ומן המקדש לא יצא

MISHNA: The High Priest .... If a relative of the High Priest dies, he does not follow the bier carrying the corpse, since it is prohibited for the High Priest to become ritually impure even for immediate relatives (see Leviticus 21:11). Rather, once the members of the funeral procession are concealed from sight by turning onto another street, he is revealed on the street they departed, and when they are revealed, then he is concealed, and in this way, he goes out with them until the entrance of the gate of the city, from where they would take out the corpse, since the dead

were not buried in Jerusalem. This is the statement of Rabbi Meir. Rabbi Yehuda says: He does not emerge from the Temple at all for the burial of his relatives, as it is stated: "And from the Temple he shall not emerge and will not desecrate the Temple of his God; for the separateness of the oil of the anointment of his God is on him" (Leviticus 21:12).

II --- Simchat Yom Tov Today (Without Bet Hamikdash)

6. Talmud Bavli Moed Kattan 14b

אָבֵל אֵינוֹ נוֹהֵג אָבֵילוּתוֹ בָּרָגֶל שֶׁנֶּאֱמֵר וְשְׁמַחְתָּ בְּחַנֶּךְ אִי אָבִילוּת דְּמֵעִיקְרָא הוּא אָתֵי עֲשֵׂה דְרַבִּים וְדָחֵי עֲשֵׂה דְיָחִיד וְאִי אָבִילוּת דְהַשְׁתָּא הוּא לָא אָתֵי עֲשֵׂה דְיָחִיד וְדָחֵי עֲשֶׂה דְרַבִּים

A mourner does not practice the *halakhot* of his mourning on a Festival, as it is stated: "And you shall rejoice in your Festival" (Deuteronomy 16:14). The Gemara explains: If it is a mourning period that had already begun at the outset of the Festival, the positive mitzva of rejoicing on the Festival, which is incumbent upon the community, comes and overrides the positive mitzva of the individual, i.e., the mourning. And if the mourning period began only now, i.e., the deceased died during the Festival, the positive mitzva of the individual does not come and override the positive mitzva of the community.

7. Tosafot Moed Kattan 14b

ּעֲשֵׂה דְיָחִיד .משמע דאבילות איכא עשה דאורייתא מדלא קאמר ודחי עשה דרבנן והאי דקאמר לעיל (דף יא:) לא מבעיא ימי אבלו דרבנן היינו עשיית מלאכה דנפקא לן (לקמן טו:) באסמכתא מוהפכתי חגיכם לאבל אבל גוף האבילות דאורייתא <u>מיהו נראה לי</u> דשמחת הרגל נמי דרבנן ושמחת היינו בשלמי שמחה כדאיתא בחגיגה (חֹ(.

8. Rambam Hil Yom Tov 6:17-18

זְ יָמֵי הַפֶּסֶח וּשְׁמוֹנַת יְמֵי הֶחָג עִם שָאָר יָמִים טוֹבִים כַּלֶּם אֲסוּרִים בְּהֶסְבֵּד וְתַעָנִית. וְחַיָּב אָדָם לְהִיוֹת בָּהֶן שְׁמֵחַ וְטוֹב לֵב הוּא וּבְנִיוּ וְאִשְׁתוֹ וּבְנֵי בֵּיתוֹ וְכָל הַנִּלְוִים עָלִיוֹ שֶׁנֶּאֱמֵר (דברים טז יד) "וְשְׁמֵחָת בְּחַנֶּךְ" וְגוֹ'. אַף עַל בִּי שֶׁהַשְּׁמְחָה הָאֲמוּרָה בְּאַרְי שָׁלָמִים כָּמוֹ שֶׁאֵנוּ מִבָּאָרִין בִּהְלָכוֹת חָגִינֵה יֵש בְּכָלֵל אוֹתָה שְׁמָחָה לְשְׁמֹחָ הוּא וּבָנִיו וּבְנֵי בֵּיתוֹ כֵּל אֵחָד כַּרָאוּי לו:

בֵּיצֵד. הַקְּטַנִּים נוֹתֵן לֶהֶם קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִים וּמִגְדָנוֹת. וְהַנְּשִׁים קוֹנֶה לָהֶן בְּנָדִים וְתַכְשִׁיטִין נָאִים כְּפִי מָמוֹנוֹ. וְהָאֵנְשִׁים אוֹכְלִין בָּשֶׂר וְשוֹתִין יֵוְ שָׁאֵין שָׁמְחָה אֵלֶא בְּבַשֶּׁר וָאֵין שָׁמְחָה אֵלֶא בְּיֵּוְ.

It is forbidden to fast or recite eulogies on the seven days of Pesach, the eight days of Sukkot, and the other holidays. On these days, a person is obligated to be happy and in good spirits; he, his children, his wife, the members of his household, and all those who depend on him, as [Deuteronomy 16:14] states: "And you shall rejoice in your festivals." The "rejoicing" mentioned in the verse refers to sacrificing peace offerings, as will be explained in *Hilchot Chaggigah*. Nevertheless, included in [this charge to] rejoice is that he, his children, and the members of his household should rejoice, each one in a manner appropriate for him.

What is implied? Children should be given roasted seeds, nuts, and sweets. For women, one should buy attractive clothes and jewelry according to one's financial capacity. Men should eat meat and drink wine, for there is no happiness without partaking of meat, nor is there happiness without partaking of wine.

9. Talmud Bavli Beitza 6a

אָמֵר <u>רבַא</u> מֵת בְּיוֹם טוֹב רָאשׁוֹן יִתְעַסְקוּ בּוֹ עֲמָמִים מֵת בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי יִתְעַסְקוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל וַאֲפִילוּ בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ השנה מה שאין כן בביצה

Rava said: If one died on the first day of a Festival, gentiles should attend to his burial. If he died on the second day of a Festival, Jews should attend to his burial. And even with regard to the two Festival days of Rosh HaShana, the *halakha* is that the legal status of the two days is like that of the two days of the Festivals; however, that is not so with regard to an egg that was laid on the first day of Rosh HaShana, as it remains prohibited on the second day.

III --- Mitzvah of Simcha on Rosh Hashanah

10. Talmud Arakhin 10b

מאי שנא בחג דאמרי' כל יומא ומאי שנא בפסח דלא אמרינן? כל יומא דחג חלוקין בקרבנותיהן דפסח אין חלוקין בקרבנותיהן

שבת דחלוקה בקרבנותיה לימא? לא איקרי מועד ראש חודש דאיקרי מועד לימא? לא איקדיש בעשיית מלאכה דכתיב (ישעיהו ל, כט) השיר יהיה לכם כליל התקדש חג לילה המקודש לחג טעון שירה ושאין מקודש לחג אין טעון שירה

ראש השנה ויום הכיפורים דאיקרו מועד ואיקדוש בעשיית מלאכה לימא? משום דר' אבהו דאמר רבי אבהו אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בר"ה וביום הכפורים אמר להן אפשר מלך יושב על כסא הדין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה לפני

The Gemara asks: What is different about the festival of *Sukkot*, that we say *hallel* every day, and what is different about Passover, that we do not say *hallel* every day, but only on the first day? The Gemara answers: The days of the festival of *Sukkot* are distinct from one another with regard to their additional offerings, as the number of bulls offered changes each day of *Sukkot* (see Numbers 29:12–38). Since each day is unique, the full *hallel* is recited on each day. By contrast, the days of Passover are not distinct from one another with regard to their additional offerings (see Numbers 28:24), and therefore the full *hallel* is recited only on the first day, which is the first day on which the additional offerings for a Festival are sacrificed.

The Gemara objects: On Shabbat, which is also distinct from the other days of the week with regard to its additional offerings, let us say *hallel*. The Gemara explains: Shabbat is not called an appointed day in the Torah, and *hallel* is recited only on days that are referred to in the Torah as appointed days (see Leviticus 23:4), which are days of rejoicing. The Gemara objects: On the New Moon, which is called an appointed day, let us say *hallel*. The Gemara explains: The New Moon is not sanctified with regard to the prohibition against the performance of labor, and *hallel* is recited only on a day that is sanctified, as it is written: "You shall have a song as in the night when a festival is sanctified" (Isaiah 30:29), which indicates that a night that is sanctified as a Festival, which includes a prohibition of labor, requires song, but one that is not sanctified as a Festival does not require song.

The Gemara objects: On Rosh HaShana and Yom Kippur, which are called an appointed day and also are sanctified with regard to the prohibition against the performance of labor, let us say *hallel*. The Gemara explains: *Hallel* is not recited on those days due to the statement of Rabbi Abbahu. As Rabbi Abbahu said that the ministering angels said before the Holy One, Blessed be He: Master of the Universe, for what reason do the Jewish people not recite songs of praise, i.e., *hallel*, before You on Rosh HaShana and on Yom Kippur? He said to them: Is it possible that while the King is sitting on the throne of judgment and the books of life and the books of death are open before Him, the Jewish people would be reciting joyous songs of praise before Me? Rosh HaShana and Yom Kippur are somber days of judgment whose mood is incompatible with the recitation of *hallel*.

11. Rambam Commentary on Mishna Rosh Hashanah 4:7

לפי שלא היו קורין הלל לא בראש השנה ולא ביום הכפורים לפי שהם <u>ימי עבודה והכנעה ופחד ומורא מהשם ויראה ממנו</u> ומברח ומנוס אליו ותשובה ותחנונים ובקשה כפרה וסליחה ובכל אלו הענינים אינו הגון השחוק והשמחה:

12. Rambam Hil Chanukah 3:6

וְלֹא הַכִּל שֶׁל חֲנֻכָּה בַּלְבַד הוּא שֶׁמִּדְּבָר סוֹפְרִים אֶלֶא קְרִיאָת הַהַלֵּל לְעוֹלֶם מִדְּבָר סוֹפְרִים בְּלֶב הַיָּמִים שֻׁגּוֹמְרִין בְּהֶן אֶת הַהַלֶּל. וּשְׁמוֹנָה עָשֶׁר יוֹם בַּשְּׁנָה מִצְוָה לִגְמר בָּהֶן אֶת הַהַלֵּל. וְאִלּוּ הַן. שְׁמוֹנַת יְמֵי הֶחָג. וּשְׁמוֹנַת יְמֵי חָבֶּה. וְרִאשׁוֹן שֶׁל פְּסִח וְיוֹם עֲצֶרֶת. אָבָל ראשׁ הַשְּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים אֵיוֹ בָּהֶן הַלֵּל לְפִי <u>שָׁהוֹ יְמִי תְּשׁוּבָה וְיִרְאָה וְפַחִד</u> לֹא יְמֵי שִׁמְחָה יְתַרְה. וְלֹא תִּקְנוּ הַלֵּל בְּפּוּרִים שִׁקריאת המגלה היא ההלל:

And it is not only the Hallel of Chanukah that is from the words of the Scribes. Rather the reading of the Hallel is always from the words of the Scribes on all of the days in which we complete the Hallel. And it is a commandment to complete the Hallel on eighteen days in the year. And these are them: The eight days of the Festival (Sukkot); eight days of Chanukah; the first day of Passover; and the day of [Shavuot]. But there is no Hallel on Rosh Hashanah and Yom Kippur because they are days of repentance, awe and fear — not days of excessive joy. And they did not ordain Hallel on Purim, because the Scroll [of Esther that is read on it] is the Hallel.

13. Rosh Hashana Talmud Yerushalmi 1:3 (57-2)

אמר רבי סימון כתיב כי מי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים וגו' רבי חמא בי רבי חנינה ורבי הושעיה חד אמר אי זו אומה כאומה הזאת בנוהג שבעולם אדם יודע שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים ומגדל זקנו שאינו יודע היאך דינו יוצא אבל ישראל אינן כן אלא <u>לובשים לבנים ומתעטפין לבנים ומגלחים זקנם ואוכלין ושותין ושמחים יודעין שהקב"ה עוש'</u> להן ניסים

14. Rosh - Rosh Hashanah 4:14

אבל בתשובת מר שר שלום כתוב בר"ה היו אומרים בשתי ישיבות בין בתפלה בין בקידושא מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום הזכרון הזה שהרי(פ) כתוב אלה מועדי ה' בריש ענינא ובסוף ענינא וידבר משה את מועדי ה' וקאי אכל ענינא פסח ועצרת וראש השנה ויום הכפורים וסוכות ושמיני עצרת וכולהו איתקוש להדדי לקרותם מועדי ה' מקראי קדש וכתיב זכרון תרועה מקרא קדש. ושנינו במשנה (לעיל יח א) על ששה חדשים שלוחים יוצאים כו' באלול(צ) מפני תקנת המועדות(ק) מקיש ר"ה לסוכות(ר) ומנין שנקרא חג שנאמר בכסה ליום חגינו. ומנין שנקרא שמחה(ש) שנאמר וביום שמחתכם ובמועדיכם

ובראשי חדשיכם ואמר מר (סוכה נה א) חדשיכם כיצד זה ר"ה.(ת) וגם בספר עזרא מצינו שהיו בוכים בשובם מן הגולה ואמר להם עזרא כי קדוש היום לאדוננו ואמר אכלו מעדנים ושתו ממתקים כדי שתהא השנה שמינה ומתוקה עליכם ושלחו מנות לאין נכון לו ודרשו רבותינו ז"ל (ביצה טו ב) למי שלא הניח עירובי תבשילין. ופשטו של מקרא למי שהיה בדעתו להתענות מאתמול ולא הכין לו מאכל. מכאן שאין מתענין בראש השנה והכי איתא בריש פרק שלישי דתעניות בירושלמי (הלכה ג) ר"ע אומר מתריעין ולא מתענין שכן מתריעין בראש השנה ולא מתענין. ובפרק שני דמס' ערכין (דף י ב) אמרינן דראש השנה ויום הכפורים איקרו מועד ובסוטה (דף מא א) גבי פרשת המלך קאמר אי כתב רחמנא במועד הוה אמינא ר"ה דאקרי מועד. וגם רבינו שמואל בר רבי חפני כתב שמנהג בשתי ישיבות שאם חל ראש השנה בשבת אומרים מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום הזכרון הזה זכרון תרועה מקרא קודש. וכן כתב רב פלטוי גאון ותתן לנו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון.(א) ורב האי כתב אין מנהג לומר חגים וזמנים לששון וכן המנהג פשוט בזמן לנו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לשום בזמן הזה בכל המקומות. ובאשכנז ובצרפת נוהגין שלא לומר והשיאנו בר"ה ויה"כ(ב) ובשאר מקומות אומרים אותו.(ג)

15. Ran – Rosh Hashana 9a (on Rif)

יש מן הגאונים ז"ל שכתבו דכיון שאין הלל בר"ה אם חל להיות בשבת אומרים בו צדקתך דכלל מסור בידם דכל יום שיש בו הלל אין אומרים בו צדקתך לפי שאומר אותו על צדוק הדין של משה וזה כיון שאין בו הלל שפיר דמי למימריה וגאונים אחרים חולקים אומרים בו צדקתך לפי שאומר וכיון דבשאר ראשי חדשים לא אמרינן צדקתך אף בר"ה נמי לא אמרינן ליה וה"ר יהודה בר ברזילי אלברגילוני ז"ל כתב שאין אומרים צדקתך בראש השנה ויום הכפורים שחל להיות בשבת ולא אבינו מלכנו ומנהגנו עכשיו שלא אמרו בראש השנה ויום הכפורים שחל להיות בשבת ואפשר דטעמא משום דכיון דבר"ה איכא לאמרו בראש השנה משאר ימים טובים לא אמרינן ביה צדקתך אבל ביוה"כ כיון שהוא יום ענוי אומרים אותו

16. Magen Avraham 581:4

ואבל אסור כו.'אבל תוך יב"ח אסור להתפלל בימים נוראים דהא דינם כרגלים לכל מילי וגם בנגינת קדיש דידהו אכן בדליכא חזן אחר שרי (מהרי"ל בתשוב' סי' קל"ו ד"מ מ"צ הגמ"נ ה' י"ה ועבי"ד ססי' שע"ו:(

17. Rambam Hil Yom Tov 6:17

שָׁבָעַת יָמֵי הֶפֶּסֶח וּשְׁמוֹנַת יָמֵי הֶחָג <u>עם שַׁאַר יָמִים טוֹבִים</u> כֵּלֶם אֲסוּרִים בְּהֶסְבֵּד וְתַעֲנִית. וְחַיָּב אָדָם לְהִיוֹת בְּהֶן שְׁמֵחַ וְטוֹב לֵב הוּא וּבְנֵיו וְאִשְׁתוֹ וּבְנֵי בֵּיתוֹ וְכָל הַנְּלְיִם עָלִיו שָׁנָּאֲמֵר (דברים טז יד) "וְשְׁמֵחָה בְּחֶנֶּך" וְגוֹ'. אַף עַל בִּי שֶׁהַשְּׁמְחָה הָאָמוּרָה כָּאן הִיא קְרְבַּן שׁלָמִים כָּמוֹ שֵׁאַנוֹ מִבָּאַרִין בְּהָלְכוֹת חָגִיגָה יָשׁ בִּכְלֵל אוֹתָה שְּׁמְחָה לִשְׁמֹחָ הוּא וְבַנֵיו וּבְנֵי בִּיתוֹ כֵּל אֵחָד כַּרְאוּי לוֹ:

It is forbidden to fast or recite eulogies on the seven days of Pesach, the eight days of Sukkot, <u>and the other holidays</u>. On these days, a person is obligated to be happy and in good spirits; he, his children, his wife, the members of his household, and all those who depend on him, as [<u>Deuteronomy 16:14</u>] states: "And you shall rejoice in your festivals." The "rejoicing" mentioned in the verse refers to sacrificing peace offerings, as will be explained in *Hilchot Chaggigah*. Nevertheless, included in [this charge to] rejoice is that he, his children, and the members of his household should rejoice, each one in a manner appropriate for him.

18. Shulchan Aruch 597:1

אוכלים ושותים ושמחים ואין מתענין בר"ה ולא בשב' שובה אמנם לא יאכלו כל שבעם למען לא יקלו ראשם ותהיה יראת ה' על פניהם :

One eats, drinks and is merry [on Rosh Hashanah.] We do not fast, whether on Rosh Hashanah, nor on Shabbos Shuva (the Shabbos of Repentance which is between R'H and Yom Kippur). However, people should not eat to complete satiation, so that they do not reach light-headedness, and that the fear of God should remain on them.

19. Mishnah Berura 597:1

)א) אוכלים ושותים ושמחים - ר"ל אף שהוא יום הדין מ"מ מצוה של ושמחת בחגך שייך גם בו שגם הוא בכלל חג כדכתיב תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו ונאמר בנחמיה ח' אכלו משמנים ושתו ממתקים וגו' כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות ד' היא מעוזכם:

20. Rabenu Yonah Berachot 21a (on Rif)

גמ' וגילו ברעדה במקום גילה שם תהא רעדה טעם הדבר כדי שלא ימשך מתוך השמחה לתענוגי העולם וישכח עניני הבורא על כן צריך לערבב זה עם זה כדי שיהיה על הקו הממוצע ופשטיה דקרא כך הוא <u>שאע"פ שאצל בשר ודם היראה והשמחה הם דבר והפכו</u> שבשעה שהאדם מפחד מזולתו הוא עומד נרתע ודואג אבל הקב"ה איננו כן אדרבה כשהאדם מתבונן בגדולתו וירא מפניו ישמח ויגיל באותה יראה מפני שבאמצעיתה מתעורר לקיים המצות ושש ונעלס בקיומה שיודע כי שכרו אתו ופעולתו לפנין ועל שמחה כזו תמצא שאמר בפסוק אחד עבדו את ה' ביראה וגו' ובפסוק אחר עבדו את ה' בשמחה ה'"ל תעבדו את ה' ביראה ובאותו היראה תשמחו ותגילו בה כמו שאמרנו ואע"פ ששמחה אחרת אסורה כמו שהוזכר למעלה שמחה זו מותרת ומחוייבת כענין שנא' תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב וגו':